

Надвірнянська центральна районна бібліотека

І знов під Крутами рясні сніги упали...

(сценарій вечора пам'яті,
присвяченого річниці битви під Крутами)

На сцені державні символи: прапор, тризуб.
Біля сцени - книжкова виставка "Імення їх не згубиться в віках".

Голос з-за куліс: На вас, завзяті - юнаки, що возлюбили Україну, кладу я кращі гадки, мою сподіванку єдину...

Ведуча: Крути - цієї станції немає навіть на найдетальнішій карті України. Загубилась вона серед лісів на північний схід від Києва. Тут на початку січня 1918 року п'яна матросня з берегів Неви вчинила криваве побоїще. Республіка, яка не вміла чи не знала як оборонятися, послала на вірну загибель 400 студентів. Цвіт нації, її надія і майбутнє, добровільно пішли на вірну смерть заради високої ідеї: свободи Вітчизни.

Читець: І знов під Крутами рясні сніги упали
Такі безжурні, чисті, без слідів,
Такі ж, як і тоді, коли приймали
Свою гостину 300 юнаків.

А то не гості - то борці за волю,
За правду кров свою прийшли пролити.
Допита чаша їх терпінь і болю,
І квітами їх душі відцвіли.

Як тяжко померати молодому!
Їх імена не згубляться в віках,
Вони вмирили мовчки по одному –
Для них одна й могила як ріка.

Земля в своєму лоні схоронила
Отих, чий дух ніколи не малів
Їх оплакує Аскольдова могила -
Оплакує найкращих із синів.

(Надія Басенко, член літстудії "Бистринь")

Ведуча: З історичною довідкою про трагічні події під Крутами вас познайомить _____

Ведуча: Плакав вітер, ой, як плакав
На краю діброви
Де стрілецьке біле тіло
Лежало у крові.
Нахилився до личенька,

Цілував шовково...

Ведуча: Ще вчора вони вивчали світову історію, роздумували над її патріотичними імперативами, з яких найблагородніший - слава смерть за Батьківщину, а сьогодні вже мусіли скласти свій історичний екзамен, довести на ділі справедливість цього латинського крилатого вислову, яким можна підсумувати їх коротке життя.

Читець: Дніпро чекає свого сина.
Зорить Дністер, і Тиса, й Прут,
Проте героїв юна сила
Вже не повернеться з-під Крут.

На терезах - життя і зрада,
Жахна дорога в райський сад,
Ні, не приймем обіймів ката,
Немає вороття назад.

Знущався кат. Палив їх очі.
І катував їх без кінця.
Та дух не вмер. Будив щоночі
Живих нескорені серця.

Як стала ньєнка на світанні
І вдарив "Ще не вмерла..." спів,
В снігах розквітли квіти ранні,
Мов душі страчених синів.

(виконується стрілецька пісня)

Ведуча: Історія знає багато жертв, але такої сторінки вона ще не розгортала перед людськими очима. В часи хрестових походів ішли одбивати Єрусалим лави охоплених ентузіазмом дітей, вони й гинули лавами, з вірою в Царство Небесне і в вічне життя. Бились до загибелі вояки Греції та Риму і виступали в бій озброєні всією тогочасною військовою мудрістю, фізичною силою, впевнені своєї перемоги.

А що було тут? Якої вічної нагороди сподівались юнаки, вирушаючи на бій? Чи вірили в перемогу? Чи сподівались на свою силу? Ой, ні! То не були знавці - козаки, окурені порохом, призвичаєні до військової справи. Ні. То були гімназисти і молоді студенти, які не визнавали ні права війни, ні права смертної кари. Їх душам було огидне насильство, але коли вдарив останній час в Україні - вони пішли. Сподівалися собою залатати прорвану ворогом гатку. І полягли..., понесли на жертву Вітчизні свою молодість, нерозважне горе кривих і молоде своє життя.

Читець: Сіються, стеляться білі сніги...
Рідна земля мармурова...
Сковують, ріжуть її ланцюги...
Тихше, о тихше, ні слова.
Друже, по білому мармуру хтось
Мак жалібний розкидає.
Наче червоне вино розлилось.
Хтось до вина припадає...
Білі намети...
Троянди цвітуть...
Казка ніколи нежданна...
Згадуєш друже: потоки пливуть -
Ми ж кричимо їм "осанна!"...
Друже, ти... плачеш...
Поглянь навкруги:
Рідна земля мармурова.
Маком цвітуть, червоніють сніги...
Годі, о, годі, ні слова.

(О. Олесь)

(виконується патріотична пісня)

Ведуча: Ця велика трагедія довгі роки замовчувалась, але через товщу років калинове пагіння з могил героїв вибухає гронами болю, нагадуючи світові про героїчний подвиг юнаків. Хто зважить той жаль? Зберіть всі хмари з усього світу і не складете тої нерозважної туги, що оповиває серця.

Читець: В думках перетинаю час
І намагаюсь досягнути
Одвічний дух, що кликав вас,
Герої у вогонь під Крути...
Силенна сила ворогів...
Вас триста... Тільки триста... триста...
Відважних, відданих синів,
І кожен - гордий і пречистий
Назад немає вороття.
Крокує смерть у завірюсі.
А ти стоїш іще дитям
Худеньким, змерзлим, чубчик русий.
Але вже воїн! Захисник
Своєї рідної України.
До зброї хоч іще не звик
Та битимешся до загибуні.
О, скільки на багряний сніг
Лягло в той день облич дитячих...

Не жах, а подив склом застиг
В очах німих, уже незрячих.
Вінок терновий на хресті
Сльозами зрошує могилу
Хвилини ті для нас святі.
Це крок твій у безсмертя, сину.

(Ірина Яцура)

(звучить пісня)

Ведуча: Сердешна Україна, чи ж вона того хотіла? За ту волю народну віддала останню свою оборону - чесну інтелігентну молодь. Тих жертв не можна забути. Михайло Грушевський на похороні юних героїв сказав: "Ці юнаки поклали свої голови за визволення Вітчизни і Вітчизна збереже про них вдячну пам'ять на віки вічні. Славна смерть за Україну".

Пам'ятаймо, що не легко дісталася воля нашому народові. За неї заплачено великою кров'ю героїв всіх часів, і кров'ю юних героїв Крут.

Читець: Їх - юних сміливців лиш жменька була.
Із серцем із сталі і духом з граніту.
О, велич летіла у вічність з їх лав.
Чин їх навіки став юности мітом.
Мчав зойк слабодухих за ними у путь:
Куди вам? Ви ж діти! Загинете марно...
О. Ні! Бо ще завтра за нами підуть
Мільони! На славу ми знімемо ярма!
Чи стримати тих, в кого серце з вогня,
Хто душу завзяту до болю напняв.
Хто любить Отчизну глибоко, пречисто?
О прийде, Вкраїно твій радісний день -
Поглянь же – мільйони до бою веде
Крізь бурі сердиті, жорстокі – їх триста.

(М. Боеслав)

Ведуча: Молоде України! Та Аскольдова могила – ваш храм. Минуть роки, десятиліття – пам'ять про юних героїв не згине повік. Вона світитиме не тільки українцям, а всім людям, що покладають життя своє во ім'я ідеї. Для всіх нас ця могила залишиться навіки полум'ям віри, вона дала нам незабутнє минуле. Крути – не тільки трагедія, а й велика національна гордість. Схилимо голови в глибокій пошані перед їх світлою пам'яттю.

(хвилина мовчання)

Голос з-за куліс: Будьте ж певні, незабутні герої – ваша смерть не згинула марно. Чуєте?! Вона житиме довіку – вільна самостійна Україна.

Слава Україні!

Матеріали використано з інтернет джерела

Ресурс доступу: http://libnadvirna.info/?page_id=4007